

HUGO VINDT BIJ SYLVIA VROLIJKHEID EN JEUGD

AMSTERDAM, zaterdag

HUGO CLAUS heeft zich tot nu toe altijd op de achtergrond gehouden bij de enorme bliksemcarrière die zijn jonge vrouw SYLVIA KRISTEL heeft gemaakt. Hij heeft nooit over haar succes willen praten.

Hij heeft zich zelfs nog niet met haar willen laten fotograferen, maar toch is het deze kleine Sylvia die zijn leven drastisch veranderd heeft.

Want het is niet toevallig dat hij sinds hij Sylvia kende besloot geen regel meer te schrijven, zijn huis verkocht en nu dat enge Amsterdamse Kring-wereldje verlaten heeft en met Sylvia dwars door Europa reist van filmlocatie naar filmlocatie, van studio naar studio.

"Het is alsof hij alles voor haar heeft opgeofferd," zegt men, "hij doet niets meer sinds hij haar kent," zeggen culturele snobs wanhopig.

Maar dat is toch niet de waarheid. Het is wel zo dat de jeugdige spontaniteit van Sylvia Hugo Claus volkomen vernieuwt en hem mee heeft gesleept uit die bekrompen Amsterdamse semi-intellectuele kunstenaarswereld.

Gevaarlijk

Hij zei me gistermiddag, toen ik samen met Sylvia en hem lunchte bij Bali: "Ik ben helemaal veranderd in mijn werk. Ik heb jarenlang haast aan de lopende band geproduceerd. Want ik ben niet alleen schrijver, maar ook dichter en toneelschrijver. Dat is nogal gevaarlijk in ons land, omdat men dan geneigd is je niet serieus te nemen, maar in de geschiedenis is het heel gewoon dat schrijvers ook dichtten en toneelstukken maakten. Maar bij mij is het altijd zo geweest dat ik af die drie taken wilde beoefenen. En om dat goed te doen is er kwantiteit voor nodig om de kwaliteit te houden.

Maar het was op het laatst zo'n gewoonte geworden dat ik elk jaar een boek, een toneelstuk en een bundel gedichten schreef, dat ik het gevoel had in een kringloop terecht te zijn gekomen. Op die en die datum moest die roman klaar zijn, dan en dan een nieuw toneelstuk. Daar rekende men op. Ik had het gevoel dat ik aan

het vorig jaar tegen iedereen: vanaf 1 januari schrijf ik niet meer. En dat heb ik ook gedaan. En dat heb ik kunnen doen omdat Sylvia in mijn leven kwam.

Spanningen

Voor die tijd waren er altijd vrouwen in mijn leven die voor spanningen zorgden. Die spanningen riep ik ook altijd op en het schrijven was voor mij een drug geworden om me daarvan af te sluiten. De vrouwen slokten me echter zo op dat ik die spanning van het steeds produceren nodig had en zo kan ik creëren.

En bij Sylvia is het zo dat er totaal geen problemen zijn. Een man van mijn leeftijd komt meestal in Strindbergachtige toestanden terecht wat de liefde betreft, maar bij Sylvia is dat niet zo.

Ze is heel jong en daardoor uit ze zich gemakkelijker. Ze zegt precies wat ze voelt en wat ze wil en waar mensen als ik dagen over tobben zegt zij meteen recht voor z'n raap. Ze zeurt ook nooit. Ze is een tevreden meisje dat met een spontane vrolijkheid door het leven gaat.

Verbijstering

Daar heeft ze mij in meegenomen. En ik onderga het met verbijstering.

Ik merk dat ik daardoor ook verander. Bovendien is Sylvia een meisje dat zelf een carrière maakt. Ze is in mijn leven een groot spontaan stuk werkelijkheid geworden dat mij bezighoudt en ze laat mij genoeg ruimte over voor mijn fantasiewereld.

Ze is ook tevreden en houdt

Ik hou ook alleen van tevreden mensen en Sylvia is tevreden er zeurt nooit. En met dezelfde passie waarmee zij zich in die werkelijkheid stort, laat ze mij de ruimte om die passie in mijn fantasieën te uiten. En ze laat me daarvoor genoeg tijd. Ze slaapt enorm lang, wel drie keer zo lang als ik en daardoor heb ik toch weer veel tijd om te denken en te werken."

Familieroman

Hugo heeft in de dynamische omgeving van Sylvia toch de tijd gevonden te beginnen aan een grote familieroman, waaraan hij de komende drie jaar wil besteden.

"Het is een boek over mijn familie, over het West-Vlaanderen van de jaren dertig en veertig. Ik heb die bewust meegemaakt. Mijn vader was de oudste van zestien kinderen en mijn moeder de vierde van twaalf. Ik heb dus een enorme grote familie om uit te putten.

Ik was trouwens tot mijn elfde jaar op kostschool en in dat boek bekijk ik alles door de ogen van zo'n opgesloten kind. Tenminste zoals ik nu denk dat zo'n kind dat toen heeft ondergaan. Ik heb nu al wat geschreven aan dit boek en Sylvia slaapt dan altijd, zodat ik er genoeg tijd voor heb en als straks de baby komt en ze helemaal moet rusten, heb ik ook gelegenheid genoeg te schrijven. Maar ik heb bij Sylvia het idee dat ik schrijf als ik zin heb en niet meer omdat het klaar moet zijn of zo. Je merkt ineens dat je dan meer gaat leven en uit dat keurslijf van op tijd iets af moeten hebben ontsnapt bent."

Hugo Claus ondergaat de

heeft goedkoop. We denken ook wel erover om dat te doen, maar daar hebben we geen haast mee. We willen het eigenlijk ook niet zo.

Gescheiden

Ik geloof ook dat we juist gelukkig zijn omdat we alle onze werelden bewust zo scheidend houden. Als Sylvia voorbeeld met allerlei belangrijke filmmensen moet dirren, heb ik nooit zin om mee te gaan. Bij zo'n gesprek erg ik me toch alleen maar. Ik ben dan namelijk toch degenen die het beter denkt te weten. Nu dan blijf ik liever thuis.

Daardoor is het, geloof ook zo goed tussen ons en bij het zo goed. We hebben alle onze eigen wereld. En Sylvia laat me de vrijheid voor mijn fantasieën en ik laat haar haar waarde in haar filmwereld."

Kaarten

Wat is de aantrekkingskracht die Sylvia op hem heeft?

Hij glimlacht en zegt: "kaart veel beter dan ik. Jokersamen en ze wint van Kijk, dat lijkt een grap, maar er zijn toch niet veel mannen die met hun vrouw kaart. Bovendien kan je uit de rier waarop iemand ka speelt iemand heel goed leren kennen en onze spelen; soms heel heftig, het wordt soms urenlange sessies.

Maar haar aantrekkingskracht? Ja - wat is onze liefde? Er zijn zoveel lief

Egoïstisch

Daar is de liefde van de mantische illusie.

Dat is het bij ons niet gelooft dat het van mij een egoïstische liefde is om Sylvia te houden. Want heeft zoveel wat ik toch heb, ze is jong, ze is en

vindt niet zijn Sylvia iets te kunnen geven en dingen voor haar te kunnen doen. Als ze tegen mij zegt: bak eens pannekoen, doe ik dat ook. Ze moet dat natuurlijk wel doseren en niet te veel vragen, maar ik vind dat fijn om voor haar te kunnen doen.

Maar egoïsme is toch wel de hoofdzaak dat ik van haar hou en waarom niet. Veel te vaak wordt de egoïstische liefde ten onrechte als iets laakbaars beschouwd, maar het gaat er toch om dat men gelukkig is en hoe dat gebeurt, vind ik niet belangrijk.

Als wij het zijn omdat we allebei zo egoïstisch zijn, wat maakt dat dan uit?

Schoonheid

En dan is er, zoals ik zei, haar schoonheid. Ze is mooi en ik kijk altijd graag naar haar hoe zij zich beweegt, hoe ze loopt en dat komt telkens enorm op me af. Je kan zeggen: dan kan je ook een prachtige Afghaanse windhond nemen, waar je gek op bent, maar ik hou van schoonheid, hoe ouderwets dat ook mag zijn en die heeft zij. Het is een bijzondere schoonheid die gecombineerd is met dat ongedwongene van haar.

Het is deze vrijheid, het onafhankelijke van Sylvia die ook Hugo hebben beïnvloed en hem zelf met zijn werk en zijn hele doen en laten iets vrijers, iets jongers en iets bohémienachtigs hebben gegeven.

Principe

"We leven echt van de dag op de dag," zegt hij. "Geld interesseert ons helemaal niet. Ik wil niets over politiek zeggen, maar ik laat bij voorbeeld nooit geld op een bank staan. Ik vind het goed als men mij voor de televisie drieduizend gulden per minuut betaalt,

mij. Ik vind dat geld er ook is om te gebruiken."

"En dat doen we wel, hè schat?" zegt Sylvia.

"Ja," zegt Hugo, "zo leven we. We genieten ervan. We wonen nu ook in Krasnapolsky, we drinken champagne op onze kamer, we leven echt, ja. En dan hou je ook weinig geld over.

Sylvia zegt: "Is het ook niet dat je nu zoveel vrijer bent omdat je nu privé niet meer ongelukkig bent?"

Hugo lacht: "Je wilt me zeker laten zeggen dat ik vroeger altijd spanningen had met mijn vrouwen en het nooit zo prettig heb gehad als nu met jou?" Hij lacht: "Nee, ik maak geen vergelijkingen."

Sylvia trekt een sip gezicht en glimlacht. "Maar je was toch ongelukkiger vroeger..."

"Ik was zelf ook anders", zegt hij, "ik was ook lastig en zorgde voor spanningen".

"Dat kan ik me niet voorstellen bij jou", zegt ze.

Hij zegt: "Ja, maar je hebt mijn demonische kant ook nog niet leren kennen. Dat komt later nog wel".

"O", zegt Sylvia. ...

Trouwen

"Ga je met haar trouwen, Hugo?" vraagt ik hem nu.

"Als zij dat wil doe ik dat", zegt hij.

"Maar ik wil het nooit", zegt Sylvia snel "Ik zou daar niet tegen kunnen. Ik was eens een keer verloofd en toen er trouwplannen waren en die

jongens over een huisje en zo ging praten, werd ik nerveus. Toen hoefde ik niet meer. En jij bent toch niet zo?"

"Nee", zegt Hugo, "ik zie de zin er niet van in".

"Ik zou wel in een kerk zoals de Notre Dame willen trouwen", fantaseert Sylvia. "Kan je eigenlijk alleen in een kerk trouwen?"

de priester laten spelen", zegt Hugo, "als je dat wilt".

"Nee", zegt Sylvia, "ik hoef niet te trouwen. Ik wil geloof ik zelfs niet met je trouwen. Dat zou niet intelligent zijn van mij. Bovendien wil ik mijn kind toch Kristel laten heten. Dat is misschien egoïstisch, maar dat is zo".

"Werkelijk?" vraagt Hugo nu verrast. "Meen je dat?"

"Ja", zegt ze, "ik geloof ook niet in het huwelijk".

Eetcultuur

"Ik wel", zegt Hugo. "Ik ben tenslotte al twintig jaar getrouwd, maar ik zal niet scheiden als mijn vrouw dat omde een of andere reden niet zou willen. ...

Maar voor mij gelden die regels niet van: als je eens heel lang geleden aan iemand je jawoord hebt gegeven, je altijd bij die vrouw blijft. Dan mag je toch wel van een ander gaan houden?"

En voor mij is Sylvia nu mijn vrouw. Zo zie ik haar. Zo heb ik haar altijd gezien, niet als een avontuur. Ze is de vrolijke jeugd in mijn leven".

"Alleen", zegt hij, "moet ik haar nog wel veel bijbrengen. Haar eetcultuur lijkt nog nergens op. Na het heerlijkste diner kan ze op straat zeggen: ik heb trek in een kaascroquet of in een zak patatés frites met mayonaise. Dat gaat me dan door merg en been heen.

Bovendien hou ik veel van wandelen, maar als ik dan met haar wil gaan lopen, doet ze haar moeilijkste schoenen aan en kreunt ze na een tijdje van de pijn. Daar moet ik nog iets aan veranderen.

Ik zeg hem dat veel mensen hem straks moeilijk kunnen voorstellen met een baby in de armen.

derwagen lopen. Nou ja, als er toevallig een tv-cameraploeg in de buurt is. Een kind, ja, dat associeer je nooit met mij. Ik kan ook niet tegen kleine schreeuwende kinderen".

Sylvia zegt: "Ik heb ook altijd een hekel gehad aan kinderen, maar nu het van me zelf is ben ik toch heel blij en verheug ik me er op".

"Ik ook", zegt Hugo. "Ik geloofde het eerst niet, dat ze een kind kreeg. Ze had het mij al zesmaal verteld, dat het zo zou zijn en telkens bleek het een vergissing, maar nu het zo is, vind ik het fijn. ... Maar achter de kinderwagen lopen, dat zie ik me zelf nog niet doen".

Sylvia kijkt hem aan.

Ik zeg: "Je weet het natuurlijk nooit met Sylvia".

"Ja", zegt hij, "dat is zo". En dan: "Ik wil de geboorte wel heel bewust meemaken".

Men merkt het. Met Sylvia is er een nieuwe dimensie in zijn leven gekomen.

Haar vrolijkheid en ongecompliceerdheid maken van hem nu een gelukkige toekomstige vader.

"We willen een huis aan zee met een groot zwembad, waar ik op mijn baby ga wachten en Hugo gaat schrijven", zegt ze. "He, Hugo?"

"Ja", zegt hij, "drie maanden blijf ik daar op mijn baby wachten", zegt ze.

Maar eerst nog films in Rome en Parijs.

Het is nu drie uur 's middags. De bamilunch was heerlijk.

"Wil je een dessert?" vraagt Hugo.

"Ja, een appel en een glas melk", zegt Sylvia.

"Kijk, dat bedoel ik nou met haar eetcultuur", zegt Hugo.

dag erna zal Sylvia in Rome dineren met Fellini.

En Hugo zal bij haar zijn, verborgen in zijn fantasiewereld, waar een nieuwe roman uit zal ontstaan, en haar lachrijge houding, haar vrolijke levensopvatting houden hem in evenwicht.

Hommage

Zij is zijn werkelijkheid en hij haar droom en het is niet alleen het verhaal van de beroemde schrijver en de jonge filmster, maar een verhaal van twee mensen, die elkaar nodig hebben en bij elkaar vonden, wat ze zelf misten.

Zij vindt bij hem de rust en de wijsheid en levenservaring en hij bij haar de vrolijkheid, de jeugd en het onverwachte.

Hij leeft op, zeggen zij, die hem kennen.

Hij offert zich op voor haar, zegt men.

Hugo lacht: "Dat mag men best zeggen, als dat zo is is het bedoeld als een hommage".

"Wat een eer", zegt Sylvia.

Maar zou het niet zijn, dat Hugo Claus uit zijn werkkamer, uit zijn fantasiewereld is gestapt en aan de hand van Sylvia voor het eerst echt gaat leven en veel licht en plezier heeft?

Is het niet, dat liefde voor het eerst bij hem geen spanning, geen drama, maar een vrolijk blijspel met een happy ending aan het worden is, waarin nog van alles te gebeuren valt, met een hoofdrolspeelster als de pittige Sylvia.

Het is een spel, mooier dan hij ooit zou kunnen schrijven en waarvan het einde toch steeds een verrassing voor hem blijft, zoals een glas melk en een appel na een bamilunch.